

ban terjessze a közgyűlés elé, mint most. Ragadjuk meg ezt az ügyet két kézzel minden bátorlással. Ha valamennyi állam egyetért abban, hogy megalakítja ezt a bizottságot és megadja neki azt a megbízást, hogy ezekről a kérdésekről szóló jelentését minden tekintet és gátlás nélkül dolgozza ki, akkor a siker biztos. A Nemzetek Szövetsége ezután egy év múlva összehívhatná azt a konferenciát, amely bennünket a végcélhoz vezetne.

A korlátozott érdekekkel bíró kis nemzetekhez, akik hosszú halál után újjászülettek, ezt a figyelmeztetést intézem:

— Akár van szerződés, akár nincs, titeket szét fognak taposni. A ti országotok lesz az első, amely a legközelebbi összeütközésnek áldozatul esik. Egyszerű szerződés sohasem nyújt számotokra biztonságot. Állandó és veszélyes illúziók áldozatai vagytok. Delfenzív szerződések kötése könnyű, de ez csak a békét rombolja szét.

Macdonald beszédét óriási tapsal fogadta a kongresszus. Percenkig felállva ünnepelték. Különösen nagy sikere volt az angol, skandináv és holland delegátusok körében.

A Nemzetek Szövetsége délutáni ülésén valamennyi szónok ismertette a maga álláspontját a Macdonald által felvetett problémák tekintetében.

Macdonald nyilatkozata
a sajtó képviselői előtt.

Genf, szept. 4. Macdonald miniszterelnök tegnap este 10 és 11 óra között fogadta a különböző országoknak jelenleg Genfben időző sajtó-képviselőit. Azon fesztelen kijelentések és válaszok, amelyeket Macdonald adott és amelyek

kifejeztem nem interjúknak, hanem általános irányvonalaknak minősíthető, a következő eszmekörben mozognak.

— A Nemzetek Szövetsége, amely valamennyi kis államra nézve a béke legnagyobb reménye, nem szabad veszélyes próbákra kienni, mert ha a Nemzetek Szövetsége összeomlik, akkor új háború, veszedelem előtt állunk. Macdonald a béke biztosításának lényegét a védő eljárás kiépítésében látja.

Azon kérdésre, hogy szankciókat vett-e tervbe, az angol miniszterelnök azt válaszolta, hogy az angol kormány a Nemzetek Szövetsége egyezségi okmányát aláírta és az angol kormány nem szokta az aláírását megtagadni, bár a beszületés későbbi folyamán a miniszterelnök hangsúlyozta annak a szükségeségét, hogy a Nemzetek Szövetsége az egyezségi okmánya a legszigorúbb vizsgálat alá vetessék.

Azon kérdésben, hogy hogyan fogja fel a lefegyverzés során támadt helyzetet, kijelentette, hogy a békeszerződések a lefegyverzést az általános lefegyverzés esetére mondják ki és hogy Anglia a békeszerződésnek nemcsak egyik, vagy másik, hanem valamennyi rendelkezését be óhajtja tartani és keresztül kívánja vinni. A katonai ellenőrzésnek a Nemzetek Szövetsége való átruházását ugyancsak a versaillesi szerződés írja elő.

Németországnak a Nemzetek Szövetségebe való belépésére vonatkozólag a miniszterelnök kijelentette, hogy úgy Németország, mint Oroszország belépését reméli.

Macdonald kijelentései mindvégig az erős pacifizmus jellegét viselik magukon és azt a benyomást kellik, hogy Genfben a Népszövetség még csak a fejlődés stádiumában van.

A párbajmánia terjedése.

Rendelet a tisztek és rendőrhivatalnokok közt felmerült ügyekről.

Budapest, szeptember 4. A legutóbbi időben elharapódzott párbajláz már a legilletékesebb körök figyelmét is felhívta. Köztudomású, hogy a sokat emlegetett Nagy Pál-féle titkos parancs folyán Homonnay Tivadar nemzetgyűlési képviselő a nemzetgyűlés holnapi ülésén interpellációra is készül, amelyet az immár közbetárgyszámba menő párbajmánia nyomán való megszüntetése tárgyában jegyzett be. Homonnay ebben az interpellációban a nemzetgyűlés figyelmét is fel akarja hívni arra a lehetetlen és mind veszedelmesebb állapotra, hogy az ismeretes titkos rendeletre való hivatkozással mintegy 140 lovagias ügy bonyolódott le, vagy fog lebonyolódni a közeli hetekben.

Köztudomású az is, hogy a Mattyasovszky—Csorba párbaj Mattyasovszky őrnagy súlyos sebesülésével végződött, de ezzel a párbaj nem fejeződött be, mert hiszen ugyanezzel a lovagias ügygel kapcsolatban még négy lovagias ügy keletkezett, amennyiben Csorba Emánuel részéről Hillinger Károly, Csicséri-Rónai alezredes részéről pedig Schweitzer és Mattyasovszky őrnagyok között újabb lovagias ügyek vannak folyamatban. Ez a lehetetlen állapot már a belügyminisztert is foglalkoztatja, de mindeddig radikális intézkedésre nem szánta magát, úgy hogy a párbajláz nap-nap után tovább fokozódik és a sajtó minden tiltakozása ellenére a középkorra emlékeztető lovagias ügyek keletkeznek, amelyek gyakran életveszélyes sebesüléssel végződnek.

Homonnay Tivadar holnapi interpellációjának bejegyzése kapcsán olyan hírek terjedtek el, hogy a kormány maga is fontosnak tartja ezt az interpellációt és az interpelláció után kor-

mánnyilatkozat hangzik el a párbajmánia ellen, amely végleg tisztázni fogja Nagy Pál hadseregparancsnok ismert rendeletét is.

Ma egyébként Marinovich főkapitány napiparancsban közli az országos főkapitány rendkívül érdekes és szorosán a párbajügyre vonatkozó rendeletét. A napiparancs szó szerinti szövege a következő:

„A magyar királyi belügyminiszter urnak a rendőrök és katonák között felmerült ügyek soron kívüli elintézése tárgyában folyó évi augusztus 8-án 151.456/VII—1924. szám alatt kelt rendeletét tudomásvétel végett az alábbiakban közlöm:

A magyar királyi honvédelmi miniszter ur körrendeletben uasította a katonai hatóságokat arra, hogy a honvédelmi és az államrendőrségi egyének között felmerült surlódási ügyek, valamint ilyen ügyekben az államrendőrségi szervektől beérkező megkeresések sürgősen és soron kívüli intéztesse el. Felhívom Méltóságodat, hogy a fenti ügyek elintézésére alárendelt hatóságait hasonló eljárásra uasítsa. Budapest, 1924 augusztus 8-án. A miniszter helyett Nádassy s. k., országos főkapitány.”

Eddig szól az országos főkapitány, illetőleg Marinovich főkapitány rendelete, amely minden valószínűség szerint a további és már folyamatban lévő lovagias ügyek megakadályozására vonatkozik, amelyek rendőrök és katonák között keletkeztek és még nem fejezték be. A rendőrség és illetékes körökben természetesen az országos főkapitány rendelete a legnagyobb megértésre talál, de a polgári közönség körében is érthető várakozással várják ennek a rendeletnek az eredményét.

Milliárdok a városrendezés tengerében.

Szeged, szeptember 4. (Saját tudósítónktól.) Mióta dr. Somogyi Szilveszter polgármester hazaérkezett szabadságáról, megint népes a városháza folyosója, tele van emberrel az elnöki előszoba. A hű magyarok egymás kezébe adják a kilincset s akárhányszor van közöttük, aki heteken keresztül csak reá várt, mondanivalójával — amit akárki elintézhett volna — mást nem tisztelt meg.

Mindenkinek terhes volna ez a bizalom, amely öt perces szabad időt nem engedélyez, csak a polgármester marad változatlanul dertűs, mintaképe gyanánt az udvariasságnak.

Mikor az iránt érdeklődünk, hogyan nyaralt,

szinte elhárítja magától a kérdést.

— Pihentem egy kicsit, mert már ideges voltam.

Szó sincs róla, jó idegrendszer van. A régi híres makói polgármester sokkal hamarabb elvesztette közgyűlési viharokban a nyugalmát s akkor születtek meg szállóigékké formálódott kijelentései, amik akármilyen gorombák voltak, e-edetiségükkel mégis annyira hatottak, hogy a könnyezésig megneveztették Tisza Kálmán miniszterelnököt.

Somogyi Szilveszter azonban, mikor a hang már tulmegy azon a határon, ami az annyira hangsúlyozott autonómiát megilleti, legföljebb

elpirul. Lelki szemei előtt hirtelen megjelenik Szeged méltósága, aminek ő a védnöke, ha már mások nem respektálják s szinte meglepve mondja:

— Ejnye...

Is'en ugyse, nem mulatságos dolog ma polgármesternek lenni, csupa gond, emésztődés ez a pálya, eleget tenni mindenkinek, állandóan zsebben tartani a kezét, mert csak úgy szívják erről is, arról is a milliókat, aztán aggodni elseje jöttén, hogy lesz-e elég pénz a város éhes rajkóinak fizetésére,

Akárhányszor leszalad, főleg árandafizetési fertályok idején, a főpénzlárba.

— Hogy halad? Van-e sok pénz?

Mikor az őszi munkaprogram felől érdeklődünk, akkor bontakozik ki az igazi egyénisége.

— Nem vagyok hiva a programoknak. Azok csak arra valók, hogy minél kevesebbet valósítsanak meg belőlük. Ma egyébként sem lehet messzire előre látni, az a fő, hogy a jelentőrtővé tegyük, azt tartsuk rendben, amire momentán szükség van.

Egészen nekilelkeseedik, amikor így folytatja:

— Három és félmilliárdot fordítottunk az idén városrendezésre. Husz utcát hoztunk rendbe, köztük olyanokat is, mint a Szél-, meg a Világos-utca. Ezek eddig sose voltak kikövezve. Kijavítottuk az elromlott aszfaltot, alig valami van még hátra belőle. A Tisza Lajos-körut egy részét, amelyen nem vált be az aszfalt, kiköveztük, rendbehoztuk azokivül a kövezeteket is.

Ki van javítva az Alsótanyára vezető ut egész a temetőig, Dorozsna felé pedig a vasuti állomásig. Rőszke főutcáján megkezdtek a kövezést, azonban itt előbb homokkal kellett feltölteni az utat.

Hátra van még a Kossuth Lajos-sugarút rókusi szakasza, de ha kedvező marad az időjárás, még az idén készen leszünk ezzel is.

A tanyákon rendbehoztuk az összes szikek utakat, az alsótanyai műutra most hordják a kavicsot autókkal, kocsikkal. Csak maga a kihordás egymilliárdba kerül s jóformán meg se látszik, hogy milyen rengeteg feladatot oldunk meg.

Megjavítottuk a Petőfi sugarút külső részét, a Szőregre vezető ujszegedi utat, állandóan foglalkoztatva ezer embert.

Egy pillanatra megáll, szünetet tart, de csakhamar folytatja, mert nincs ma a városban, legkevésbé a városházán ember, aki Szeged hatalmas háztartásának még a legkisebb dolgát, adatát is olyan alaposan ismerné, mint a polgármester.

— A vízvezeték táplálására új ártéri kutat furunk, itt tovább tart a munka a tervbe vett időnél, mert baleset történt, eltört a furó. Igaz is, kijavítottuk a városi iskolákat, a tantermeket, a felszereléseket, ami külön egymilliárdot emésztett föl.

Csupa külön tétel, de az egyik épp olyan horribilis, mint a másik. Négy milliárd fekszik eddig az új bérházban, hetenkint itt május óta 60 milliót fizetünk ki munkadíj címén.

Ugyancsak heti hatvanmilliót fizet a város a fogadalmi templomért végzett munkákért, míg az utjavítások költsége eléri hetenkint a hetvenmilliót.

Szédülni kezdünk a sok számtól s szinte dadogtuk a kérdést.

— Miből?

Szinte bájos volt a polgármester, mikor benső meglepődéssel, sugárzó arccal felelt:

— Hát adott az Isten. Nem is tudom, mit csinálnánk, ha nem volna földünk. Ez a fő, mert az összes kereseti adóból 1923 után csak 400 millió jött be, a községi pótdoból 150 millió.

— Csöpp a tengerben! — kockáztattuk meg.

— Az is igaz, hogy forgalmi adóból, fogyasztási adóból külön-külön másfélmilliárd a bevételünk, vámból, piaci helypénzből s a hasonlókából kettő. Mégis, ha földünk nem volna...

Az előszobában már türelmellenkedtek a népek, akik részint panasszal jönnek, részint üdvözlik a polgármestert, aki azzal végzi.

— Három év alatt nem csináltak azelőtt annyit Szegeden, mint mi az idén. Hát ez a programom.

50%-ot takarít meg,
ha könyveit használt állapotban szerzi be a **Hungária Antiquarium** Szeged, Batthyány-utca 2. szám, Kass-kávéház mellett, a Stefánia-oldalon. 165